

ברוך אתה יהוה
אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצוותיו
וצונו לעסוק
בדברי תורה.

Barukh Atah Adonai
Eloheinu melekh ha-olam
asher kidshanu b'mitzvotav
v'tzivanu la'asok
b'divrei Torah.

Blessed are You, YHVH,
our God, eternal sovereign, who
sanctifies us in God's connecting
command to busy ourselves
in words of Torah.

Genesis 41:1-16

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה
עמד על-היאר: והנה מן-היאר עלת שבע
פרות יפות מראה ובריאת בשר ותרעינה
באחו: והנה שבע פרות אחרות עלות
אחריהן מן-היאר רעות מראה ודקות בשר
ותעמדנה אצל הפרות על-שפת היאר:

1-3. After two full years, Pharaoh dreamed: He
was standing by the river. Coming up from the
river were **seven** cows sleek and fat, feeding in
the reed grass. Woah! **Seven** other cows came
up from the river after them, gaunt and thin: they
stood by the other cows on the river's edge.

ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות
הבשר את שבע הפרות יפות המראה
והבריאת וייקץ פרעה: וישן ויחלם שנית
והנה שבע שבלי עלות בקנה אחד
בריאות וטבות: והנה שבע שבלי דקות
ושדופת קדים צמחות אחריהן:

4-6. The gaunt and thin cows ate the **seven** sleek
and fat cows. Then Pharaoh woke. He fell asleep
and dreamed a second time: **Seven** ears of grain
were coming up on one stalk, plump and good.
And woah! **Seven** thin ears, blasted by the east
wind, sprung up after them.

Jubilee = after 7x7
Passover - Shavuot
Tisha b'Av - RH
REVELATION

• sacred geometry

ותבלענה השבלי השבליים הדקות את שבע
השבליים הבריאות והמלאות וייקץ פרעה
והנה חלום: ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח
ויקרא את-כל-חרטמי מצרים ואת-כל-
חכמיה ויספר פרעה להם את-חלמו ואין
פותר אותם לפרעה: וידבר שר המשקים
את פרעה לאמר את חטאי אני מזכיר היום:
פרעה קצף על-עבדיו ויתן אתי במשמר
בית שר הטבחים אתי ואת שר האפים:

7-10. The **seven** thin ears ate the **seven** plump
and full ears. Pharaoh woke: it was a dream. By
morning, his soul was troubled: he summoned
all of Egypt's magicians and wise men. Pharaoh
told them his dream, but none could interpret
them to Pharaoh. Then Pharaoh's chief butler
spoke, saying: "I remember my faults this day.
Pharaoh was angry with his servants and us in
[Potiphar's] custody – me and the chief baker.

These aren't so
difficult to
interpret?

Midrash Lekakh Tov: a fundamental re-ordering, like Tenth Plague

וינחלמה חלום בלילה אחד אני והוא איש
כפתרון חלמו חלמו: ושם אתנו נער עבר
עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר-לנו
את-חלמתינו איש כחלמו פתו: ויהי
כאשר פתו-לנו כן היה אתי השיב על-כני
ואתו תלה:

11-13. "We dreamed dreams **at night**. He and I
dreamed each with its interpretation. With us
was a young Hebrew servant to [Potiphar]. We
told him, and he interpreted each of our dreams
to us. **As he interpreted, so it was**: [you] restored
my office but hanged him.

'night' as the
unconscious?
channeling for
others?

וישלח פרעה ויקרא את-יוסף וירצהו
מן-הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא
אל-פרעה: ויאמר פרעה אל-יוסף חלום
חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך
לאמר תשמע חלום לפתור אותו: ויען יוסף
את-פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה
את-שלוש פרעה:

14-16. Pharaoh summoned Joseph. He was run
from the pit, shaved, changed clothes, and taken
to Pharaoh. Pharaoh said to Joseph, "I dreamed a
dream and none can interpret it. I heard of you:
it's said you will hear dreams to interpret them."
Joseph answered Pharaoh saying: **"Not I but God
will see to Pharaoh's shalom."** peace... and?

Pshat (פשוט)	• What is "shalom" of Pharaoh?	Drash (דרש)	• Humble Joseph: a change... Text • Apprehensive Joseph: doesn't want Pharaoh's ire • Ascent after the descent...
Remez (רמז)	• Joseph wasn't Pharaoh's first choice... • At night = not a day c	Sod (סוד)	• Role of dream / interp in spiritual life • Pharaoh isn't God

I. WHAT'S THE "ANSWER" ... AND WHAT'S THE QUESTION?

Genesis 41:16

וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת-פַּרְעֹה לֵאמֹר בְּלִעְדֵי
אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלוֹם פַּרְעֹה:

Joseph **answered** Pharaoh saying: "Not I [but]
God will **see to** Pharaoh's *shalom*."

ע.נ.ה.

answer

Grammar: ה drops

וַיַּעַן, עֲנֵה, וְעֲנִית

Siddur / Exodus 15

מִלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ,
בוֹקַעַיִם לִפְנֵי מֹשֶׁה וּמִרְיָם
זֶה אֱלֹהֵינוּ וְאָמְרוּ
יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

*Malchutekha rau vanekha
bokeia yam lifnei Moshe uMiryam
zeh Eili anu v'amru
YHVH yimlokh l'olam va-ed.*

Your kids saw Your majesty
split a sea to Moses & Miriam
"It's my God." They **answered**
saying, "God'll reign forever."

Deuteronomy 26:5-6

ה. וְעֲנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲרָמִי אֲבֹד אָבִי וַיֵּרַד מִצְרַיִם וַיֵּגֶר שָׁם
בְּמִתֵּי מֵעוֹט...

5. You will **answer** and say before YHVH: "My
father was a wandering Aramean; he went down
to Egypt and sojourned there few in number...."

ו. וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ
עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה:

6. "The Egyptians were evil to us: they **afflicted us**
and laid on us hard bondage."

Leviticus 23:27

יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת-נַפְשׁוֹתֵיכֶם:

Yom HaKippurim will be a holy convocation for
you, and *v'initem* your souls.

וְעֲנִיתֶם

you will afflict

וְעֲנִיתֶם

you will answer

II. WHAT'S WITH "INTERPRETING" DREAMS?

Genesis 28:10-13, 16-17

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּעֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה: וַיִּפְגַּע
בְּמָקוֹם וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי-בָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּשְׁכַּח
מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשׁוֹתָיו וַיִּשְׁכַּב
בְּמָקוֹם הַהוּא: וַיַּחֲלֵם וַהֲנִה סֶלֶם מֵצֶבַע
אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וַהֲנִה
מַלְאָכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: וַהֲנִה
יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם אֲבִיד וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעֲךָ:

10-13. Yaakov went out from Be'ersheva and went
toward Haran. He came onto a place and lodged
the night there.... Taking one of the stones of the
place, he set it [under] his head. He laid down in
that place and dreamed: A ladder stood on the
ground, its top reaching to heaven, and wow!
God's angels were ascending and descending on
it. YHVH was standing atop it, saying: "I am
YHVH, God of Avraham your father and God of
Yitzhak. The land on which you lie, to you and
your descendants will I give it...."

וַיִּיקָץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ יְהוָה
בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא
וַיֹּאמֶר מִה-נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אִין זֶה כִּי
אִם-בַּיִת אֱלֹהִים זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

16-17. Yaakov woke from his sleep, saying,
"Surely YHVH is in this place and I, I did not
know." He had awe, saying, "How awesome is
this place! This is none other than the house of
God, and this is the gate of heaven!"

Genesis 41:15

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף חֲלוֹם חֲלַמְתִּי וּפְתוֹר
אֵין אֹתוֹ וְאֲנִי שֹׁמֵר עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע
חֲלוֹם לְפָתוֹר אֹתוֹ: Pharaoh said to Joseph, "I dreamed a dream and
there is no **interpreter** for it. I heard of you: it's
said you hear dreams and **interpret** them."

פ.ת.ר.

interpret

פתרון

solution (to a problem)

Exodus 13:2,12-13

קִדְּשׁ-לִי כָל-בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל-רֶחֶם בְּבִנֵי
יִשְׂרָאֵל ... וְהַעֲבַרְתָּ כָּל-פֶּטֶר-רֶחֶם לַיהוָה ..
וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָד תִּפְדֶּה: Sanctify to Me each firstborn who **opens** a womb
of the Children of Israel. Set apart every womb-
opener to YHVH... and redeem each firstborn....

B.T. Berakhot 57b

דְּבַשׁ אֶחָד מִשְּׁשִׁים לְמֶן. שַׁבָּת אֶחָד
מִשְּׁשִׁים לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵינָה אֶחָד מִשְּׁשִׁים
לְמִיתָה. חֲלוֹם אֶחָד מִשְּׁשִׁים לְנְבוּאָה: Honey is one-sixtieth of *manna*. Shabbat is one-
sixtieth of *Olam HaBa*. Sleep is one-sixtieth of
death. Dream is one-sixtieth of prophesy.

III. WHOSE INTERPRETATION, AND WHY?

Genesis 41:16

וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת-פַּרְעֹה לֵאמֹר בְּלִעָדִי
אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלוֹם פַּרְעֹה:

Joseph answered Pharaoh saying: "**Not myself**
[but] **God** will answer Pharaoh's welfare."

Rashi, Gen. 41:16

בלעדי - אין החכמה משלי, אלא אלהים
יענה - יתן ענינה בפי - לשלום פרעה:

Not myself – The wisdom to interpret dreams is
not my [egotistical] own: rather God will answer.
God will put in my mouth an answer that will be
for Pharaoh's welfare.

Ibn Ezra, Gen. 41:16

יענה - שימצא תמיד. וכן כי האלהים
מענה בשמחת לבו.

Answer – So they can be made found always, for
thus does God answer: in the joy of one's heart.

Or HaHayyim, Gen. 41:16

כי המלך ישתנה בדבר זה, ולזה אם יגיד
רע לא ממנו יצאו הדברים, וכמו כן הוא
אומרו עתה אלהים יענה את שלום פרעה:

For the king will be changed by this, so just in
case [his dream] said something bad, lest he be
blamed for it, [Joseph] said to Pharaoh, "God
will answer with the *shalom* of Pharaoh."

Sforno, Gen. 41:15

אלהים יענה - יעשה שאענה בפתרון...
דבר שיהי שלום פרעה שהחלומות
הולכים אחר הפה:

God will answer – God will make it so that God
answers through my (Joseph's) interpretation.
The matter of Pharaoh's *shalom* is that "dreams
follow after the mouth."

B.T. Berakhot 55b

עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה פּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם פְּעַם אַחַת חֲלַמְתִּי חֲלוֹם וְהִלְכְתִּי אֶצֶל כּוֹלָם, וְיָמָּה שִׁפְתֵּי לִי זָה לֹא פָתַר לִי זָה, וְכוּלָם נִתְקַיְּמוּ בִי. לְקַיֵּים מָה שֶׁנֶּאֱמָר: כָּל הַחֲלוֹמוֹת הוֹלְכִים אַחֵר הִפָּה. ... שֶׁנֶּאֱמָר: "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ בֶן הָיָה":

There were twenty-four dream interpreters in Jerusalem. Once, I dreamed a dream and went to each of them. What one interpreted for me the other did not interpret for me, yet all of [them] were realized in me, to fulfill, as it is said: "All dreams follow the [interpreter's] mouth." ... As [the butler said to Pharaoh about Joseph (Gen. 41:13): "As he interpreted to us, so it was."

הָאֵי מֵאֵן דְּחִזָּא חֲלָמָא וְלֹא יָדַע מַאי חִזָּא, לִיקוּם קָמֵי כְּהֵנִי בְּעֵידָנָא דְּפָרְסֵי יְדִי וְיָהוּ וְלִמָּא הַכִּי:

One who has a dream and does not know what one saw stands before the priests when they lift their hands [*Birkat Kohanim*] and say as follows:

"רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שְׁלָךְ וְחֲלוֹמוֹתַי שְׁלָךְ, חֲלוֹם חֲלַמְתִּי וְאֲנִי יוֹדֵעַ מָה הוּא. בֵּין שְׁחֲלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי וּבֵין שְׁחֲלַמוּ לִי חֲבֵירַי וּבֵין שְׁחֲלַמְתִּי עַל אַחֵרִים, אִם טוֹבִים הֵם - חֲזַקֵם וְאִמְצֵם כְּחֲלוֹמוֹתַי שֶׁל יוֹסֵף.

Master of the Universe, I am Yours and my dreams are Yours. I dreamed a dream but do not know what it is. Whether I dreamed of myself, my friends dreamed of me or I dreamed of others, if the dreams are good, strengthen them and reinforce them like the dreams of Joseph.

וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה, רְפְּאֵם כְּמִי מְרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וְכַמְרָם מִצַּרְעֶתָהּ, וְכַחֲזִקְיָהּ מִחֲלִיוֹ, וְכַמִּי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֵלִישָׁע.

And if they require healing, heal them like the bitter waters of Marah by Moses our teacher, like Miriam from her leprosy, like Hezekiah from his illness, like the bitter waters of Jericho by Elisha.

וְכַשֶּׁם שֶׁהִפְכָתָּ קְלָלַת בִּלְעָם הַרְשָׁע לְבָרְכָהּ, כֵּן הַפּוֹדֵךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי לְטוֹבָה.

Just as You transformed the curse of Bil'am the wicked into a blessing, so transform all of my dreams on me for the best.

וּמְסִיִּים בְּהַדֵּי כְּהֵנִי דְּעֲנִי צְבוּרָא "אָמֵן". וְאֵי לָא, לִמָּא הַכִּי: "אֲדִיר בְּמְרוֹם, שׁוֹכֵן בְּגְבוּרָה, אֲתָה שְׁלוֹם וְשִׁמְדָּ שְׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׁתְּשִׂים עָלֵינוּ שְׁלוֹם."

Complete this prayer together with the priests so the congregation responds *amen* both to the priests' blessing and to [this] individual request. If one cannot do so, say as follows: "Majestic One on high, Who dwells in power, You are *shalom* and Your Name is *shalom* May it be Your will that You make *shalom* on us.

Spiritual Questions

- Are dreams to *interpret* or *experience*? How about the rest of spiritual life?
- When, if ever, are we mouthpieces for God? prophesy? What might that mean for how we live our lives?
- How should we navigate the impactful power of our words on another's psyche? spirit? future?